

**TA'LIM JARAYONIDA PEDAGOGNING INNOVATSION KASBIY
FAOLIYATI VA UNING NATIJALARI**

Yangi asr universiteti

Dusmuxamedova Dilorom Rixsibayevna

diloromdusmuxamedova92@gmail.com

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ta'lim sifatini oshirishda pedagogning innovatsion kasbiy faoliyati markaziy o'rin tutadi. Bu faoliyat o'quv jarayonini takomillashtirish, o'quvchilarning mustaqil fikrlash, kreativ yondashuv va raqobatbardoshligini oshirishga yo'naltirilgan yangi metod va texnologiyalarni qo'llashni o'z ichiga oladi.*

Kalit so'zlar: *pedagog, mahorat, tarbiya, texnologiya, ta'lim, o'qitish usullari, o'quv jarayonlari, individuallik, boshlang'ich mahorat, o'qituvchi, dastur, component.*

Аннотация: *В данной статье инновационная профессиональная деятельность педагога занимает центральное место в повышении качества образования. Данная деятельность предполагает применение новых методов и технологий, направленных на совершенствование образовательного процесса, повышение самостоятельности мышления, творческого подхода и конкурентоспособности учащихся.*

Ключевые слова: *педагог, умение, воспитание, технология, образование, методы обучения, образовательные процессы, индивидуальность, элементарный навык, учитель, программа, компонент.*

Annotation: *in this article, an innovative professional activity of an educator occupies a central place in improving the quality of Education. This activity involves the use of new methods and technologies aimed at improving the educational process, increasing the independent thinking, creative approach and competitiveness of students.*

Keywords: *pedagogue, skill, education, technology, education, teaching methods, educational processes, individuality, primary skill, teacher, program, component*

Zamonaviy ta'lim tizimi shiddat bilan rivojlanayotgan texnologiyalar, yangi pedagogik yondashuvlar va o'quvchilarning individual ehtiyojlaridan kelib chiqib, muttasil yangiliklarni joriy etishni talab qiladi. Ta'lim sifatini oshirishda pedagogning innovatsion kasbiy faoliyati markaziy o'rin tutadi. Bu faoliyat o'quv jarayonini takomillashtirish, o'quvchilarning mustaqil fikrlash, kreativ yondashuv va raqobatbardoshligini oshirishga yo'naltirilgan yangi metod va texnologiyalarni **qo'llashni o'z ichiga oladi.**

Innovatsion faoliyatni amalga oshiruvchi pedagog nafaqat o'z darslarini samarali tashkil etadi, balki o'quvchilarning individual qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi, ularni zamonaviy jamiyat talablariga mos shaxs sifatida tayyorlaydi. Shu nuqtai nazardan, pedagogning innovatsion salohiyati sifatli ta'limning eng muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Pedagogning innovatsion faoliyati – ta'lim jarayoniga yangi pedagogik metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari(AKT) va zamonaviy ta'lim texnologiyalarini tatbiq etish orqali o'quv jarayonining samaradorligini oshirishga qaratilgan faoliyatdir. **Pedagogning innovatsion kasbiy faoliyatining mohiyati.**

Zamonaviy ta'lim jarayoni tezkor o'zgarishlar va global raqobat sharoitida rivojlanmoqda. Shu sababli pedagoglarning faqat an'anaviy metodlarni qo'llashi yetarli emas; ular doimiy ravishda yangiliklarni o'rganishi, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni tatbiq qilishi va o'quvchilarning individual xususiyatlarini inobatga olgan holda darslarni tashkil qilishi lozim. Pedagogning innovatsion kasbiy faoliyati aynan shu ehtiyojni qondirishga xizmat qiladi va ta'lim jarayonini samarali, interfaol hamda ijodiy qiladi. Pedagogning innovatsion kasbiy faoliyati quyidagi asosiy jihatlarni o'z ichiga oladi:

1-Yangi pedagogik metod va texnologiyalarni o'rganish va tatbiq etish. Pedagog yangi pedagogik yondashuvlarni doimiy o'rganib, ularni o'z darslarida qo'llash orqali o'quvchilarning bilimni chuqurlashtiradi. Masalan, loyiha asosida

o'qitish, muammoli o'qitish, interfaol dars metodlari va modul asosidagi ta'lim pedagogning samaradorligini oshiradi. Bu metodlar o'quvchilarga mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi.

2-Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)dan foydalanish.

Pedagogning innovatsion faoliyatida raqamli vositalar muhim rol o'ynaydi. Multimediyali darsliklar, elektron laboratoriyalar, virtual sinflar va onlayn platformalar yordamida o'quvchilar bilimni nafaqat eshitadi, balki vizual tarzda ham qabul qiladi. Shu bilan birga, AKT o'quv jarayonini interaktiv qiladi, o'quvchilarning e'tiborini jalb qiladi va masofaviy ta'lim imkoniyatlarini kengaytiradi.

3-O'quvchilarning faolligini rag'batlantirish. Innovatsion pedagog faqat ma'lumot uzatish bilan cheklanmaydi; u o'quvchilarning faol ishtirokini rag'batlantiradi. Interfaol metodlar, guruh ishlari, muammoli vaziyatlar va loyihaviy ishlanmalar orqali o'quvchilar o'z bilimlarini mustaqil egallashga o'rgatiladi. Bu jarayon o'quvchilarni ijodiy fikrlashga, tanqidiy yondashuvga va mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga undaydi.

4-Pedagogik diagnostika va individual yondashuv. Har bir o'quvchi o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, ularning bilim olish sur'ati va qobiliyatlari turlicha bo'ladi. Innovatsion pedagog o'quv jarayonini doimiy nazorat qiladi, individual yondashuvni qo'llaydi va kerak bo'lsa, o'quvchilarning qobiliyatlarini hisobga olgan maxsus ta'lim yo'nalishlarini ishlab chiqadi. Bu ta'lim jarayonini shaffof, kuzatuvchan va natijaviy qiladi.

5-Kompetensiyaga asoslangan yondashuv. Innovatsion pedagogik faoliyatning muhim jihatlaridan biri kompetensiyaga asoslangan yondashuvdir. Bu yondashuv nafaqat nazariy bilimni, balki amaliy ko'nikmalar va ijtimoiy kompetensiyalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan. O'quvchilar mustaqil qaror qabul qilish, muammolarni hal etish va jamoada samarali ishlash ko'nikmalariga ega bo'ladilar.

Pedagogning innovatsion kasbiy faoliyati – bu doimiy izlanish, yangilikka ochiqlik va zamonaviy texnologiyalarni qo'llash orqali ta'lim jarayonini

takomillashtirishning asosiy mexanizmi hisoblanadi. Shu faoliyat orqali o'quvchilar bilimni faol egallaydi, ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi va kelajakdagi professional hayotga tayyorlanadi.

Innovatsion pedagog o'z ishini shunchaki o'qitish emas, balki yangi pedagogik muhit yaratish, o'quvchilarning qobiliyatlarini rivojlantirish va ularni jamiyatga mos shaxs sifatida shakllantirish deb biladi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalarning o'rni. Innovatsion texnologiyalar ta'lim jarayonining sifatini oshirishga xizmat qiladi. Hozirgi kunda pedagoglar quyidagi metod va texnologiyalardan samarali foydalanmoqda:

- Modulli ta'lim texnologiyasi – o'quvchilarning mustaqil ish faoliyatini rivojlantiradi va bilimni bosqichma-bosqich o'zlashtirishga yordam beradi.
- Interfaol metodlar (klaster, sinkveyn, aqliy hujum) – o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlashini rivojlantiradi.
- Elektron ta'lim platformalari – masofaviy o'qitish imkonini yaratadi, resurslar bilan ishlash ko'nikmalarini oshiradi.
- STEM va STEAM yondashuvi – fanlararo integratsiyani kuchaytiradi, real hayotdagi muammolarni yechishga yo'naltiradi.
- Blended learning – an'anaviy va onlayn o'qitishni uyg'unlashtiradi, o'quvchilarga moslashuvchan ta'lim shakllarini taqdim etadi. Bu texnologiyalar orqali o'quvchilar bilimni nafaqat qabul qiladi, balki mustaqil izlaydi, baholaydi va amalda qo'llaydi.

Pedagogning innovatsion kompetensiyalari. Zamonaviy ta'lim jarayonida pedagogning muvaffaqiyati nafaqat uning bilim darajasiga, balki innovatsion kompetensiyalariga ham bog'liq. Innovatsion kompetensiyalar – bu o'qituvchining zamonaviy pedagogik yondashuvlar, texnologiyalar va metodlarni samarali qo'llash qobiliyati bo'lib, ta'lim jarayonini interfaol, qiziqarli va samarali qilishga xizmat qiladi. Innovatsion faoliyatni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun pedagoglar quyidagi kompetensiyalarga ega bo'lishi zarur:

- Axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish;
- Ilmiy yangiliklarni kuzatish va o'z ustida muntazam ishlash;

- Kreativ va ijodiy yondashuv;
- Kommunikativ ko‘nikmalarga ega bo‘lish;
- Muammoli vaziyatlarni hal etish qobiliyati;
- Metodik yangiliklarni tatbiq etish va baholash.

Innovatsion kompetensiyalarga ega pedagog ta’lim jarayonida yangilik yaratuvchi subyekt sifatida namoyon bo‘ladi va o‘quvchilarning individual rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. **Innovatsion kasbiy faoliyatning natijalari.** Pedagogning innovatsion kasbiy faoliyati nafaqat o‘zining professional malakasini oshirishga, balki butun ta’lim jarayonining sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Ushbu faoliyatning natijalari bir necha jihatdan ko‘rinadi: o‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarida, pedagogning kasbiy o‘sishida va ta’lim muassasasining samaradorligida. Pedagogning innovatsion faoliyati bir qator ijobiy natijalarni beradi:

- Ta’lim sifatining oshishi – darslar samarali va qiziqarli bo‘ladi.
- O‘quvchilarning mustaqil fikrlash va ijodkorligi rivojlanadi.
- Darslarning interfaolliigi kuchayadi – o‘quvchilar faol ishtirok etadi.
- Motivatsiyaning ortishi – o‘quvchilar o‘zini o‘qish jarayonida faol his qiladi.
- Ta’lim jarayonining shaffof va kuzatuvchan bo‘lishi – pedagoglar va ota-onalar o‘quv natijalarini ko‘ra oladi.
- Pedagogning kasbiy o‘sishi va malakasining yuksalishi – doimiy izlanish va yangi metodlarni qo‘llash orqali.

Shuningdek, innovatsion yondashuv ta’lim muassasasining obro’si va reytingiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Xulosa qilib aytganda, pedagogning innovatsion kasbiy faoliyati zamonaviy ta’limning eng muhim talablaridan biri bo‘lib, uning asosiy maqsadi – o‘quvchilarni mustaqil, kreativ, raqobatbardosh va ma’naviy yetuk shaxslar etib tarbiyalashdir. Innovatsion faoliyat nafaqat pedagogning shaxsiy mahoratini oshiradi, balki butun ta’lim jarayonining samaradorligini yangi bosqichga ko‘taradi. Shu sababli har bir o‘qituvchi yangilikka ochiq, izlanishga moyil va texnologiyalarni o‘zlashtira oladigan innovator bo‘lishi lozim. Innovatsion pedagogik yondashuvlarning keng

qo‘llanilishi orqali ta’lim sifati oshadi, o‘quvchilarning bilimi chuqurlashadi va ularning kelajakdagi shaxsiy va professional muvaffaqiyati kafolatlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘.J. To‘ldoshev. Umumiy pedagogika. – T.: “Fan va texnologiya”, 2017 y. - 376 bet.
2. R.J. Ishmuxamedov va boshqalar “Ta’limda innovatsion texnologiyalar”. T.: Iste’dod. 2008 y. 3. R.Ishmuhammedov, M.Yuldashev. Ta’lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar. O‘quv qo‘llanma. – T.: 2013 y. -279 bet.
4. B.X. Xodjayev. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Darslik. - T.: «Sano-standart» nashriyoti, 2017 yil. -416 bet.
5. Sh.S. Shodmonova va boshqalar. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. – T.: “Fan va texnologiya”. 2019 y. -296 bet.
6. A.A. Xoliqov. Pedagogik mahorat. Darslik. Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi. – T.: Iqtisod-moliya, 2011 y. -420 bet
7. T.Madumarov, M. Kamoldinov Innovation pedagogik texnologiya asoslari va uni ta’lim-tarbiya jarayonida qo‘llash. T.: “Talqin”, 2012 y.